

**Заданні алімпіяды
па беларускай мове і літаратуры
7 клас**

1. Запішыце, як вымаўляюцца наступныя словы.

Адказчык, зжаць, моладзь, абступіць, лічба, вакзал, ад'ехаць, выязджаць, краіна, пясчаны, лётчык, гарадскі, збіраешся, счапіць, вераб'і.

2. Ад слоў утварыце і запішыце прыметнікі, уключыўшы іх у словазлучэнні.

Інтэлігент, казах, Нясвіж, мастак, агент, сусед, сакавік, француз.

3. Выпішыце дзеепрыметнікі, утвораныя ад асноў неазначальнай формы, разбірыце іх па складу. Падкрэсліце дзеепрыметнікі, ужыванне якіх не характэрна для беларускай літаратурнай мовы.

Бачачае дзіця, вымытая падлога, ідучы чалавек, падхопленая песня, пазелянелыя гоні, прамокшае сена, прапушчаная памылка, прачытаная кніга, чытаючы вучань.

4. Знайдзіце, у якіх сказах дапушчаны памылкі ва ўжыванні дзеепрыметных зваротаў. Запішыце выпраўлены варыянт сказаў.

- Паветра, густа настоенае пахамі зямлі і агарода, навісла над зямлёй.
- Зарослая алея травой давяла мяне да самай агароджы.
- З сумам хлопец праводзіў вачыма нахіленае сонца на захад.
- Нясмела ўставала з-за лесу ахутанае шэраю дымкаю сонца.
- Ціха шалясцелі на ветры высохлыя лісты даўно ўжо.

5. Складзіце і запішыце па два сказы, у якіх дзеясловы ўмоўнага ладу мелі б значэнне заагальнага і наадварот.

6. Перакладзіце фразеалагізмы на беларускую мову.

Из уст в уста, иметь в виду, зуб на зуб не попадает, словом сказать, сквозь землю провалиться.

7. Вызначце, якую сінтаксічную ролю выконваюць выдзеленыя дзеясловы ў сказах.

1. Дыхаць раненаму стала лёгка. 2. Вучні пачалі працаваць добра. 3. Таня любіць чытаць казкі. 4. Уменне чытаць Максім выпрацаваў рана. 5. Дзеці пайшлі паліваць кветкі.

8. Вызначце стыль тэксту, вывад абгрунтуйце.

Ефрасіння Полацкая. Без гэтага імя немагчыма ўявіць не толькі

панараму духоўнага жыцця на ўсходнеславянскіх землях у 12 стагоддзі, але і ўсю

шматвяковую гісторыю Беларусі. Князьёна, ігумення, выдатная асветніца, святая

Ефрасіння Полацкая пакінула па сабе памяць у душы народа.

Паміж намі і часам, калі жыла знакамітая палачанка, ляжыць больш за восем стагоддзяў. Не дзіва, што гісторыя захавала пра яе не надта багатыя звесткі, але і яны дазваляюць убачыць агульнаеўрапейскую значнасць асобы гэтай жанчыны – падзвіжніцы. Ахвярная праца святой Ефрасінні, як і яе славытых сучаснікаў Кірылы Тураўскага і Клімента Смяляціча, абумовіла высокі культурны ўздым на зямлі нашых продкаў.